

21.2 Texte/Übungen

I. Übungsbeispiele.

1. युद्धे जेष्याम इति नृपश्चिन्तयति । 2. प्रभाते नृपः सेनया सह प्रस्थास्यति ।
3. नृपतिः क्षत्रियान् युद्धाय नेष्यति । 4. तत्र जयाय शत्रुभिः सह योत्स्यते ।
5. युद्धे बहवः क्षत्रिया मरिष्यन्ति । 6. शत्रवो नगरस्य गृहाणि प्रवेक्ष्यन्ति
- धनानि च लोप्स्यन्ति । 7. ततः पश्चादग्निना गृहाणि धक्ष्यन्ति । 8. तदा वयं
- अस्माकं नगरे स्थातुं न समर्थाः । 9. अद्रिं गत्वा ततोऽन्यं नगरं द्रक्ष्यामः ।
10. तन्नगरं वयं गमिष्यामः । 11. तत्र गत्वा किं करिष्यसि ? 12. तत्र नवे गृहे
- वत्स्यामः । 13. तस्मिन् नगरे नवानि मित्राणि लप्स्यसे । 14. किं तत्रापि मां
- स्मरिष्यसि ? 15. तत्र त्वां न विस्मरिष्यामि । 16. यदि तद् ग्राममगमिष्यं तर्हि
- मम मित्रमद्रक्ष्यम् । 17. यदि शत्रवोऽजेष्यन् तर्हि बहून् क्षत्रियानमारयिष्यन् ।
18. यदि क्षत्रियः शत्रूणां नगरं प्रावेक्ष्यत् तर्हि स अमारिष्यत् । 19. यदि बालो
- जनकस्य वचनमाकर्णयिष्यत् तर्हि न स दुःखमनुभविष्यत् ।

21.2.1 Übungsbeispiele

1. yuddhe jesyāma iti nṛpaś cintayati |
«Wir werden im Kampf siegen», denkt der König.
2. prabhāte nṛpaḥ senayā saha prasthāsyati |
Bei Tagesanbruch wird der König mit dem Heer aufbrechen.
3. nṛpatiḥ kṣatriyān yuddhāya neṣyati |
Der König wird die Krieger in die Schlacht führen. (... zum Zweck der Schlacht führen.)
4. tatra jayāya śatrubhiḥ saha yotsyate |
Dort wird für den Sieg mit den Feinden gekämpft werden.
5. yuddhe bahavaḥ kṣatriyā mariṣyanti |
Im Kampf werden viele Krieger sterben.
6. śatravo nagarasya grhāṇi pravekṣyanti dhanāni ca lopsyanti |
Die Feinde werden in die Häuser der Stadt eindringen und Beute machen.
7. tataḥ pascād agninā grhāṇi dhakṣyanti |
Dann werden sie mit Feuer die Häuser zerstören.
8. tadā vayam asmākaṃ nagare sthātum na samarthāḥ |
Dann können wir nicht mehr in unserer Stadt bleiben. (... sind wir nicht fähig ...)
9. adriṃ gatvā tato 'nyam nagaram drakṣyāmaḥ |
Wir werden in die Berge gehen und von dort eine andere Stadt sehen.
10. tan nagaram vayam gamisyāmaḥ |
In diese Stadt werden wir (dann) gehen.
11. tatra gatvā kiṃ kariṣyasi |
Was wirst du machen, wenn du dorthin gegangen bist?
12. tatra nave grhe vatsyāmaḥ |
Wir werden dort in einem neuen Haus wohnen.
13. tasmin nagare navāni mitrāṇi lapsyase |
In dieser Stadt wirst du neue Freunde finden.

14. kiṃ tatrāpi mām smarīṣyasi |
Wirst du dich auch dort an mich erinnern?
15. tatra tvām na vismarīṣyāmi |
Ich werde dich dort nicht vergessen.
16. yadi tad grāmam agamiṣyaṃ tarhi mama mitram adrakṣyam |
Wenn ich in dieses Dorf gegangen wäre, dann hätte ich meinen Freund gesehen.
17. yadi śatravo 'jeṣyan tarhi bahūn kṣatriyān amārayiṣyan |
Wenn die Feinde gesiegt hätten, dann hätten sie viele Krieger getötet.
18. yadi kṣatriyaḥ śatrūṇām nagare prāveksyat tarhi sa amāriṣyat |
Wenn der Krieger in die Stadt der Feinde eingedrungen wäre, dann wäre er gestorben.
19. yadi bālo janakasya vacanam ākarṇayiṣyat tarhi na sa duḥkham anubhaviṣyat |
Wenn der Junge (auf) die Worte des Vaters gehört hätte, dann hätte er kein Leid erfahren.

Hilfe zu 21.2.1

1. jeṣyāma iti: Sandhi 3
6. pravekṣyanti: von pra + √viś (6)
7. dhakṣyanti: von √dah
8. vayam asmākam: Nominativ und Genitiv von asmad = wir; das zweite Mal als Possessivpronomen gebraucht: unser
17. amārayiṣyan: 3. Person Pl. Konditional des Kausativs √mr̥ (6), vgl. Schlussverb in Satz 18
18. amāriṣyat: da müsste m. E. amariṣyat stehen, 3. Person Sg. Konditional. Entweder amārayiṣyat (3. Person Sg. Konditional des Kausativs = töten) oder eben amāriṣyat (nicht Kausativ und deshalb mit -a- und ohne -ay- = sterben)

Die Sätze 16–19 lassen sich auch präsentisch übersetzen:

16. Ginge (= würde gehen) ich in dieses Dorf, dann sähe (= würde sehen) ich meinen Freund.
17. Wenn die Feinde siegen würden, dann würden sie viele Krieger töten.
18. Dränge (= würde eindringen) der Krieger in die Stadt der Feinde ein, dann stürbe (= würde sterben) er.
19. Würde der Junge auf die Worte des Vaters hören, erführe (= würde erfahren) er kein Leid.

II. "Der Tagtraum des armen Brahmanen"

1. कस्मिंश्चिद् ग्राम एको दरिद्रो ब्राह्मणः प्रतिवसति स्म । 2. दिवसे ग्रामस्य मार्गेषु भिक्षामयाचत । 3. अनुदिनं तेन द्वौ रूपकौ लब्धौ । 4. एको रूपकः प्रतिदिनं तेन भोजने व्ययितः । 5. अन्यो रूपकः प्रतिदिनं तेन रक्षितः । 6. एकदा शयने प्रतिबुध्य ब्राह्मणेनैवं चिन्तितम् ।

7. यदि प्रतिदिनमेकं रूपकं रक्षिष्यामि तर्हि मम बहु धनं भविष्यति । 8. तेन धनेन धेनुं लप्स्ये प्रतिदिनं च क्षीरं पास्यामि । 9. तदा मम सेवको भविष्यति । स धेनूँ तृणमानेष्यति । 10. स मां सेविष्यते मह्यं च पक्ष्यति । 11. दरिद्रा नरा मद्धनं लप्स्यन्ते । 12. धनिकस्य कस्यचिद् ब्राह्मणस्य गृहं गमिष्यामि तस्य च कन्यां परिणेष्यामि । 13. तस्यां कन्यायां बहवः पुत्रा जनिष्यन्ते । 14. ते जनकं जननीं चार्चयिष्यन्ति । 15. दिवसे मित्रैः सहाक्षैर्देविष्यामि । 16. पुत्रानाश्रमं प्रेषयिष्यामि । 17. पाठशालायां ते सम्यक् पठिष्यन्ति । 18. पश्चात् पुत्रा मां भरिष्यन्ति गोपायिष्यन्ति च । 19. आरोग्यं चिरं च जीवनमनुभविष्यामि । 20. देवस्य पूजया हृदये शान्तिं वेत्स्यामीति ।

21.2.2 Der Tagtraum des armen Brahmanen

1. kasmimścid grāma eko daridro brāhmaṇaḥ prativasati sma |
In einem Dorf wohnte ein armer Brahmane.
2. divase grāmasya mārgēṣu bhikṣām ayācata |
Tagsüber bat er in den Dorfstrassen um Almosen.
3. anudinaṃ tena dvau rūpakau labdhau |
Jeden Tag erhielt er zwei Rupien.
4. eko rūpakaḥ pratidinaṃ tena bhojane vyayitaḥ |
Eine Rupe täglich gab er fürs Essen aus.
5. anyo rūpakaḥ pratidinaṃ tena rakṣitaḥ |
Die andere Rupie bewahrte er jeden Tag auf.
6. ekadā śayane pratibudhya brāhmaṇenaivaṃ cintitam |
Eines Tages, als er aus dem Schlaf erwacht war, überlegte der Brahmane folgendes:
(Als er eines Tages aus dem Schlaf erwachte, wurde vom Brahmanen so gedacht:)
7. yadi pratidinaṃ ekaṃ rūpakaṃ rakṣiṣyāmi tarhi mama bahu dhanam bhaviṣyati |
«Wenn ich jeden Tag eine Rupe sparen werde, dann werde ich (einmal) viel Geld besitzen.»
8. tena dhanena dhenuṃ lapsye pratidinaṃ ca kṣīraṃ pāsyāmi |
Mit diesem Geld werde ich eine Kuh kaufen (erlangen) und jeden Tag Milch trinken.
9. tadā mama sevako bhaviṣyati | sa dhenvai tṛṇam āneṣyati |
Dann werde ich einen Diener haben. Er wird der Kuh das Gras bringen.
10. sa mām seviṣyate mahyaṃ ca pakṣyati |
Er wird mich bedienen und für mich kochen.
11. daridrā narā mad dhanam lapsyante |
Arme Menschen werden von mir Geld bekommen.
12. dhanikasya kasyacid brāhmaṇasya gṛham gamiṣyāmi tasya ca kanyām parineṣyāmi |
Ich werde zum Haus eines reichen Brahmanen gehen und seine Tochter heiraten.
13. tasyām kanyāyām bahavaḥ putrā janiṣyante |
Dieses Mädchen wird viele Söhne zur Welt bringen.
(In diesem Mädchen werden ... zur Welt kommen.)

14. te janakaṃ janaṇīm ca arcayiṣyanti |
Diese werden Vater und Mutter verehren.
15. divase mitraiḥ saha akṣair deviṣyāmi |
Jeden Tag werde ich mit den Freunden Würfel spielen.
16. putrān āśramaṃ preṣayiṣyāmi |
Die Söhne werde ich in einen Ashram schicken.
17. pāṭhaśālāyāṃ te samyak paṭhiṣyanti |
In der Schule werden sie richtig lernen.
18. paścāt putrā mām bhariṣyanti gopāyiṣyanti ca |
Später werden die Söhne mich ernähren und beschützen.
19. ārogyaṃ ciraṃ ca jīvanam anubhaviṣyāmi |
Ein gesundes und langes Leben wird mir zuteil werden.
20. devasya pūjayā hrdaye śāntim vetsyāmīti |
Mit Puja zu Ehren (meines) Gottes werde ich Frieden im Herzen finden.»

Hilfe zu 21.2.2

7. rakṣiṣyāmi ... bhaviṣyati: Die beiden Futurformen lassen sich allenfalls auch mit dem Konditional übersetzen (nach Speyer: Vedische und Sanskrit-Grammatik, S. 59 §197).
11. maddhanaṃ = mat (Abl. von aham) + dhanam
13. Die gebärende Person steht im Lokativ.

III. "Der Weise und das Mäusejunge"

1. कस्मिंश्चिद् वने कश्चिद् मुनिर्वसति स्म । 2. स तत्र स्वाश्रमे तपस्यां करोति स्म । 3. एकदा स स्वकुट्या अग्रतः कट उपविश्य समीपे कस्यचित् काकस्य मुखाद्भ्रष्टं कंचिद् मूषकस्य शावकमपश्यत् । 4. स कृपालुर्मुनिस्तं शावकं स्वीकृत्य स्वाश्रमेऽपालयत् ।

5. एकदा मुनेराश्रमस्य समीपमागतेन केनचिद् बिडालेन दृष्टः स मूषकोऽमृग्यत् । 6. तं बिडालं दृष्ट्वा स मूषको मुनिं प्रति धावित्वा तस्य क्रोडेऽप्लवत् । 7. तस्य भयस्य कारणं बुद्ध्वा मुनिना चिन्तितम् । 8. यदि एतं मूषकं बिडालं करिष्यामि तर्हि स मूषकोऽद्य प्रभृति बिडालान्न शङ्किष्यत इति । 9. एवं चिन्तयित्वा मुनिस्तं मूषकं बिडालमकरोत् ।

10. एकदा कश्चित् कुङ्कुर आश्रमस्य समीपमागच्छत् । 11. मुनिना कृतो बिडालः कुङ्कुरस्य भयात् पुनर्मुनेः क्रोडं धावितः । 12. तदा तेन मुनिना स बिडालः कुङ्कुरः कृतः ।

13. प्रतिदिनं स कुङ्कुरो यथाकामं वने सर्वत्र भ्रान्तः । 14. एकदा स वने कंचिद् व्याघ्रं दृष्ट्वा सत्वरं वनान्मुनेराश्रमं धावित्वा मुनेः समीपमागच्छत् । 15. कुङ्कुरस्य भयस्य कारणं बुद्ध्वा मुनिरवदत् । 16. नास्ति तव भयस्य कारणम् । त्वमपि व्याघ्रो भवेः । 17. अधुना त्वां व्याघ्रं करिष्यामीति । 18. मुनेः प्रसादेन स कुङ्कुरो व्याघ्रोऽभवत् । 19. किंत्वद्यापि मुनिना स व्याघ्रो मूषक इव दृष्टः ।

20. यदा यदा स मुनिर्वने कुत्राप्यगच्छत् तदा तदा स व्याघ्रस्तमन्वगच्छत् । 21. वने मुनिं व्याघ्रं च दृष्ट्वा जना अकथयन् । तेन मुनिना स्वशक्त्या मूषकात् स व्याघ्रः कृत इति । 22. एवं जनैर्भाषितानि वचनान्याकर्ण्य स व्याघ्रोऽतीव दुःखितोऽभवत् । 23. सोऽचिन्तयत् । यावद् मुनिर्जीवति तावत् सर्वे जना मम स्वरूपस्य कथां कथयन्ति । 24. ते मम शरीरस्य मूलं न विस्मरिष्यन्ति । 25. एवं ममाकीर्तिर्भविष्यति । 26. यावत् स मुनिर्जीविष्यति तावज्जना मम मौलं रूपं बोधिष्यन्ति । 27. यद्यहं तं

मुनिं खादामि तर्हि कोऽपि मम मौलं रूपं न बोधिष्यतीति । 28. एवं चिन्तयित्वा मुनिं खादितुं स तस्य समीपमगच्छत् । 29. यदा मुनिना स व्याघ्रो दृष्टस्तदा सद्यस्तेन व्याघ्रस्यागमनस्य कारणं बुद्धम् । 30. सोऽचिन्तयत् । मया मूषको व्याघ्रोऽक्रियत । 31. अधुना व्याघ्रो मां खादितुमागच्छतीति । 32. दूरान्मुनिरवदत् त्वं पुनर्मूषको भवेति । 33. सद्यो मुनेर्वचनेन स व्याघ्रः पुनर्मूषकोऽभवत् ॥

21.2.3 Der Weise und das Mäusejunge

1. kasmimścid vane kaścid munir vasati sma |
In einem Wald lebte (einmal) ein Muni.
2. sa tatra svāśrame tapasyāṃ karoti sma |
Dort in seinem Ashram übte er (sich in) Askese.
3. ekadā sa svakutyā agrataḥ kaṭa upaviśya samīpe kasyacit kākasya mukhād bhraṣṭaṃ kaṃcid mūṣakasya śāvakaṃ apaśyat |
Eines Tages, als er sich vor seiner Hütte auf eine Matte setzte, sah er in der Nähe ein Junges einer Maus, das einer Krähe aus dem Schnabel gefallen war.
4. sa kṛpālur munir taṃ śāvakaṃ svīkṛtya svāśrame 'pālayat |
Der Muni, voller Mitleid, nahm dieses Junge an sich und zog es in seinem Ashram auf.
5. ekadā muner āśramasya samīpam āgatena kenacid biḍālena dṛṣṭaḥ sa mūṣako 'mṛgyata |
Eines Tages sah eine zugelaufene Katze diese Maus beim Ashram des Munis und jagte sie.
(Eines Tages wurde beim Ashram des Muni diese Maus von einer Katze gesehen und gejagt.)
6. taṃ biḍālaṃ dṛṣṭvā sa mūṣako munim prati dhāvitvā tasya kroḍe 'plavata |
Als die Maus die Katze sah, rannte sie zum Muni hin und sprang ihm auf den Schoss.
7. tasya bhayasya kāraṇaṃ buddhvā muninā cintitam |
Der Muni erkannte die Ursache für ihre Angst und überlegte:
8. yadi etaṃ mūṣakaṃ biḍālaṃ kariṣyāmi tarhi sa mūṣako 'dya prabhṛti biḍālān na śaṅkiṣyata iti |
«Wenn ich diese Maus zu einer Katze mache(n werde), dann wird die Maus von da an vor Katzen nicht mehr Angst haben.»
9. evam cintayitvā munis taṃ mūṣakaṃ biḍālam akarot |
Nachdem der Muni so überlegte hatte, machte er die Maus zu einer Katze.
10. ekadā kaścit kukkura āśramasya samīpam āgacchat |
Eines Tages kam ein Hund zu diesem Ashram.
11. muninā kṛto biḍālaḥ kukkurasya bhayāt punar muneḥ kroḍaṃ dhāvitaḥ |
Die vom Muni gemachte Katze sprang wieder aus Angst vor dem Hund auf den Schoss des Muni.
12. tadā tena muninā sa biḍālaḥ kukkuraḥ kṛtaḥ |
Da machte der Muni diese Katze zu einem Hund.
(Da wurde diese Katze vom Muni zu einem Hund gemacht.)

13. pratidinam sa kukkuro yathākāmam vane sarvatra bhrāntaḥ |
Tag für Tag streifte dieser Hund nach Belieben überall im Wald umher.
14. ekadā sa vane kaṃcid vyāghraṃ dr̥ṣṭvā satvaram vanān muner āśramam dhāvitvā muneḥ samīpam
āgacchat |
Eines Tages sah er im Wald einen Tiger, rannte eilig aus dem Wald zum Ashram des Munis und kam
nahe zum Muni hin.
15. kukkurasya bhayasya kāraṇam buddhvā munir avadat |
Der Muni erkannte die Ursache der Angst des Hundes und sprach:
16. nāsti tava bhayasya kāraṇam | tvamapi vyāghro bhaveḥ |
«Du brauchst keine Angst zu haben. Auch du sollst zu einem Tiger werden.
(«Es gibt keine Ursache deiner Angst.)
17. adhunā tvāṃ vyāghraṃ kariṣyāmīti |
Jetzt werde ich dich zu einem Tiger machen.»
18. muneḥ prasādena sa kukkuro vyāghro 'bhavat |
Durch die Gnade des Munis wurde der Hund zu einem Tiger.
19. kiṃtvadyāpi muninā sa vyāghro mūṣaka iva dr̥ṣṭaḥ |
Aber immer noch hielt der Muni diesen Tiger für eine Maus. (... sah er den Tiger als eine Maus.)
20. yadā yadā sa munir vane kutrāpyagacchat tadā tadā sa vyāghras tam anvagacchat |
Immer wenn der Muni im Wald irgendwohin ging, folgte ihm der Tiger.
21. vane munim vyāghraṃ ca dr̥ṣṭvā janā akathayan | tena muninā svaśaktyā mūṣakāt sa vyāghraḥ kṛta iti |
Die Leute erzählten, sie hätten im Wald den Muni und einen Tiger gesehen. Vom Muni sei mit eigener
Kraft aus einer Maus dieser Tiger gemacht worden.
22. evaṃ janair bhāṣitāni vacanāny ākarṇya sa vyāghro 'tīva duḥkhito 'bhavat |
Als der Tiger diese Worte der Leute hörte, wurde er sehr traurig.
(So er die von den Leuten gesagten Worte hörte, wurde der Tiger sehr traurig.)
23. so 'cintayat | yāvad munir jīvati tāvat sarve janā mama svarūpasya kathāṃ kathayanti |
Er überlegte: «Solange der Muni lebt, solange erzählen alle Leute die Geschichte meiner wahren
Gestalt.
24. te mama śarīrasya mūlaṃ na vismarīṣyanti |
Sie werden den Ursprung meines Körpers nicht vergessen.

25. evaṃ mamākīrtir bhaviṣyati |
So wird es für mich eine Schande sein.
(... meine Schande ...)
26. yāvat sa munir jīviṣyati tāvāj janā mama maulaṃ rūpaṃ bodhiṣyanti |
Solange der Muni leben wird, solange werden die Leute meine wahre Gestalt erkennen.
27. yadyahaṃ taṃ muniṃ khādāmi tarhi ko 'pi mama maulaṃ rūpaṃ na bodhiṣyatīti |
Wenn ich diesen Muni fresse, dann wird niemand meine wahre Gestalt erkennen.»
(Wenn ich diesen Muni fresse, dann wird irgendwer meine wahre Gestalt nicht erkennen.))
28. evaṃ cintayitvā muniṃ khaditum sa tasya samīpam agacchat |
Als er so überlegt hatte, ging er zum Muni hin, um ihn zu fressen.
29. yadā muninā sa vyāghro dṛṣṭas tadā sadyas tena vyāghrasyāgamanasya kāraṇaṃ buddham |
Als der Muni den Tiger sah, erkannte er sofort, wieso der Tiger auf ihn zukam.
(Als der Tiger vom Muni gesehen wurde, da wurde von ihm sofort die Ursache für dessen Herkommen erkannt.)
30. so 'cintayat | mayā mūṣako vyāghro kriyata |
Er überlegte: «Ich habe die Maus zum Tiger gemacht.
(... «Von mir wurde die Maus zum Tiger gemacht.
31. adhunā vyāghro māṃ khaditum āgacchatīti |
Jetzt kommt der Tiger, um mich zu fressen.»
32. dūrān munir avadat tvaṃ punar mūṣako bhaveti |
Aus einer (gewissen) Distanz sagte der Muni: «Werde wieder zu einer Maus!»
33. sadyo muner vacanena sa vyāghraḥ punar mūṣako 'bhavat |
Sofort wurde der Tiger durch diese Worte des Munis wieder zu einer Maus.

Hilfe zu 21.2.3

3. svakutyā = sva + kutyā (Abl. kuṭi = Hütte)
8. śaṅkiṣyata iti (Sandhi 26)
19. kiṃtvadyāpi = kiṃtu + adyāpi (adya + api)
23. yāvad munir: ist falsch, müsste richtig heissen yāvan munir
27. ko 'pi = kaścid: irgendeiner